
MONOGRAFIJA *STOLJEĆE MUZEJA GRADA ZAGREBA 1907. – 2007.:* KONCEPCIJA I SMJERNICE

IM 39 (1-4) 2008.
IZ MUZEJSKE TEORIJE I PRAKSE
MUSEUM THEORY AND PRACTICE

GORAN ARČABIĆ □ Muzej grada Zagreba, Zagreb

Muzej grada Zagreba obilježio je 2007. godine stoljeće djelovanja studijskom izložbom i objavljivanjem monografije, kojima je javnosti cjelovito prezentiran rad te ustanove od utemeljenja do suvremenosti.

Prihvatiti dužnost glavnog urednika monografije *Stoljeće Muzeja grada Zagreba 1907. – 2007.*, osmisliti njezinu koncepciju i provesti je u djelo, bila je odgovorna zadaća. Pokušaj sumiranja rada ustanove s dugom tradicijom na nekoliko stotina stranica nezahvalan je, vremenski zahtjevan i kritici podložan posao. Međutim, posjetiteljima Muzeja, čitateljima monografije, a ponajprije građanima Zagreba bilo je potrebno približiti nastanak, razvoj i probleme s kojima se Muzej tijekom godina nosio da bi postao onim što danas jest – važan čimbenik u kulturi grada Zagreba.

Obilježnice su prigoda za pogled unatrag, za promišljanje o dosad učinjenome i vrednovanje prošlih djela, ali i za pogled u budućnost. *Stoljeće Muzeja grada Zagreba* svojevrstni je osobni karton Muzeja kojim se želi opravdati dosadašnji rad, a na određen način i tražiti legitimitet za njegov nastavak.

Monografija je koncepcijski osmišljena kao cjelina koja se sastoji od devet dijelova. Želeći izbjeći isključivo eseiističke tekstove i vlastite interpretacije prošlosti, nastojali smo ponuditi objektivnu informaciju u opsegu u kojemu je to bilo moguće.

Uvodni tekst ravnatelja Vinka Ivića daje uvid u proteklih petnaest godina djelovanja Muzeja grada Zagreba. U tom dinamičnom razdoblju, koje se jednim dijelom vremenski podudarilo sa stvaranjem hrvatske države u ratnim prilikama, ostvareni su tehnički i osigurani logistički preduvjeti za prerastanje Muzeja grada Zagreba u suvremenu muzejsku ustanovu. Tekst govori o izazovima i ulozi Muzeja u potrošačkom društvu, koje se ne zadovoljava tradicionalnom ponudom već zahtijeva nove načine konzumiranja kulture, primjerenije generacijama odraslima u informacijsko doba.

Profesionalni vrhunac muzejske djelatnosti – prezentacija rezultata stručnoga rada – najočitija je u realizaciji stalnih postava. Temeljeći svoj tekst na dobrom poznavanju činjenica, uvelike zahvaljujući dugogodišnjem radnom iskustvu, muzejska savjetnica Nada Premerl

nastojala se kritički osvrnuti na pet stalnih postava Muzeja grada Zagreba u proteklom stoljeću. Projekcijom društvenih okolnosti i utjecaja, taj stručni prilog ocrtava i specifičnosti pojedinih razdoblja u kojima je Muzej djelovao.

Opsegom sadržaja u monografiji dominira prvi put izrađena kronologija Muzeja grada Zagreba, koja prati tijek nastanka, razvoj i rad te ustanove od 1905. do kraja 2007. godine. Iza višemjesečnoga istraživačkog rada autor kronologije Kristijana Strukića i Danijela Vojaka, slijedio je gotovo tromjesečni urednički posao, kojim su se u rekonstrukciji povijesti Muzeja nastojali zadovoljiti temeljni metodološki kriteriji vjerodostojnosti, dostupnosti i provjerljivosti informacija. Stoga uz svaki podatak naveden u kronologiji stoji izvor i relevantna literatura. Ne ograničavajući se isključivo na stručne muzejske projekte, kronologija nudi informacije o cjelokupnoj djelatnosti Muzeja, naglašavajući njegovu ulogu u društvu. Premda je u proteklih stotinu godina kultura bila podložna utjecajima i kontroli režimskih politika, Muzej je vlastitim projektima nastojao održati profesionalnu razinu, nudeći posjetiteljima mogućnost konzumacije raznolikih kulturnih sadržaja (izložaba, koncerata, kazališnih izvedaba, tribina, predstavljanja knjiga i publikacija).

Popis izložaba koji prati kronologiju zamišljen je kao pregledno pomagalo jedne od temeljnih muzejskih djelatnosti. Djelatnice Ocjela muzejske dokumentacije Dajana Batinić (voditeljica) i Dubravka Zaninović Stančec izradile su popis koji sadržava mjesto, vrijeme i naziv izložaba održanih u Muzeju grada Zagreba te gostujućih izložaba Muzeja. Za starije izložbene projekte ne postoje pouzdani i provjerljivi podaci o autorstvu pa je u popisu izložaba izostala ta kategorija, kako bi se izbjegla neujednačenost informacija.

Informacije o djelatnicima Muzeja dostupne su u biografijama stručnih djelatnika, odnosno u popisu zaposlenika koje su izradili tajnik Muzeja Branko Beštak i glavni urednik monografije. Odrednica za uvrštenje biografije pojedine osobe u monografiju bila je zadovoljavanje kriterija stručnih zvanja propisanih Zakonom o muzejima.

Biografije prati bibliografija izdanja Muzeja grada Zagreba, koju je prema pravilima knjižničarske struke izradila voditeljica muzejske knjižnice Slobodanka Radovčić. Uz kataloge izložaba, deplijane i vodiče po stalnom postavu i zbirkama, Muzej je izdavačku djelatnost kontinuirano upotpunjavao monografijama te posebnim izdanjima – *Edicijama muzeja grada Zagreba* i zbornikom *Iz Starog i novog Zagreba*. Posljednjih sedam godina nakladništvo je osuvremenjeno elektroničkim publikacijama na prijenosnom mediju, koje su nastale kao dopuna izložbenim projektima ili kao samostalni projekti.

Znatan dio fundusa Muzeja grada Zagreba čine predmeti prikupljeni donacijama građana, gradskih i državnih ustanova te tvrtki. Objavljivanje imena više od tisuću prijatelja Muzeja skroman je čin zahvale osobama i institucijama koje pomažu istraživanju i prezentiranju povijesti grada Zagreba. Popise donatora Muzeja i muzejske knjižnice izradila je kustosica Marina Perica Krapljanov, koristeći se informacijama dostupnim u inventarnim knjigama, knjigama ulaska i drugim izvorima muzejske dokumentacije.

Monografija završava popisom važnijih nagrada dodijeljenih Muzeju grada Zagreba, njegovim djelatnicima i suradnicima.

Dana 30. siječnja 2008., kada je monografija *Stoljeće muzeja grada Zagreba 1907. – 2007.* službeno predstavljena, svi suradnici na projektu prepustili su svoj rad sudu javnosti, svjesni činjenice da je teško zadovoljiti očekivanja različitih profila čitatelja, a pritom zadržati postavljene kriterije.

Priljeno: 30. ožujka 2009.

THE MONOGRAPH *CENTURY OF ZAGREB CITY MUSEUM 1907-2007*: CONCEPTIONS AND GUIDELINES

In 2007 Zagreb City Museum marked its centenary with a dossier exhibition and the publication of a monograph that entirely presented the work of the institution, as a whole from its foundation to contemporaneity. The editor in chief of the book *Century of Zagreb City Museum 1907-2007*, also the author of this paper, pointed out that the attempt to sum up the work of an establishment with a long tradition on a few hundred pages is an unrewarding, time-demanding and critically exposed task. However, for visitors to the museum, to readers of the monograph and above all for citizens of Zagreb, it was necessary to make the origin and development of the museum more familiar, as well as the problems with which it had to put up for so many years in order to become what it is today – an important factor in the culture of the city of Zagreb.

The monograph is conceived as a single unit that consists nevertheless of nine parts. Basing her text on a good knowledge of facts, to which she must thank many years of working experience, museum adviser Nada Premerl endeavoured to give a critical review of the five permanent displays of Zagreb City Museum in the past century. With a projection of social circumstances and influences, this well-informed article outlines the specific features of given periods in which the museum was at work.

In terms of length, the monograph is dominated by the first ever chronology of the museum, drawn up to track the origins, development and work of the establishment from 1905 until the end of 2007.

The monograph also contains a list of exhibitions, biographies of expert workers, a list of donors to the museum and the museum library, as well as a list of major prizes and award that have gone to Zagreb City Museum, its staff and associates. Without restricting itself to expert museum projects, the chronology gives information about the whole of the work of the Museum, stressing its role in society. Although in the last century culture has been subject to influences and the control of regime policies, the museum has, through projects of its own, endeavoured to keep up a professional level giving visitors the ability to enjoy a diversity of cultural contents (exhibitions, concerts, theatre performances, discussion panels, book and new publication launches).